

Novi Mondo

Leto VIII - Stev. 18 (186)
UREDNIŠTVO in UPRAVA
Cedad - Via B. De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190
Poštni predel Cedad štev. 92
Casella postale Cividale n. 92

CEDAD, 30. septembra 1981
Autorizz. Tribun. di Trieste n. 450
Izdaja ZTT
Tiskarna R. Liberale - Cedad

Izhaja vsakih 15 dni
Posamezna številka 300 lir
NAROČINA: Letna 5.000 lir
Za inozemstvo: 6.000 lir
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska
Trst 11-5374

Odgovorni urednik: Izidor Predan
Quindicinalne
Za SFRJ 120 ND - Žiro račun
50101-603-45361
• ADIT • DZS, 61000 Ljubljana,
Gradišče 10/I - Telefon 22-207

Sped. in abb. post. II gr./70
Poštnina plačana v gotovini
OGLASI: mm/st + IVA 15%
trgovski 200, legalni 300
finančno - upravni 250,
osmrtnice in zahvale 100,
mall oglasi 100 beseda.

Na pobudo Zveze partizanov ANPI Furlanije in Zvezze borcev iz Slovenije so odkrili

SPOMENIK PADLIM PARTIZANOM V ČENEBOLO

Cenebola pod Ivancem, hribom z vrha katerega je krasen razgled ne samo na Fojdo, občino, ki ji vas pridala, ampak čez vso furlansko nizino do Jadranskega morja, je doživel v nedeljo, 6. septembra, letos, nekaj, kar ni bila še doživelova v

svoji zgodovini. Zveza italijanskih partizanov ANPI iz Vidme in Združenje zvezze borcev Slovenije sta združila slavnostno odkritje spomenika padlim partizanom s tradicionalnim vaškim praznikom Bandimico, ki jo prire-

jajo v Čeneboli vsako leto v zahvalo za vse, kar jim je dala zemlja. Morje ljudi! Prišli so gor z avtobusi, osebnimi avtomobili in se pridružili domačinom in drugim, ki so prišli peš iz sosednjih vasi. Prišli so iz Furlanije, iz Trsta, Gorice, iz

beneških dolin in sosednje Slovence. Bilo je veliko srečanje odporavnika gibanja, na katerem so se potrdili vrednote in ideali, ki so vodili enotni narodnoosvobodilni boj proti skupnemu sovražniku za ustvaritev pravičnejše in bolj demokratične družbe, za odprte, prijateljske in človeške odnose med narodi.

Zveza partizanov ANPI iz Vidme in ZZB Slovenije sta odkrila na pokopališču v Čeneboli zadnji spomenik padlim slovenskim in italijanskim partizanom v Benečiji, podoben tistim, ki so bili odkriti v Sv. Lenartu, pri Sv. Pavlu (Cernetiči), Gorenjem Trbilju, pri Sv. Stoblanu, v Topolovem in Reziji.

V Čeneboli je pokopan v skupni grobniči sedem partizanov, trije slovenski in štiri furlanski: Fabbro Ferdinando, Cimpi Stane, Mattiazzo Luigi, Rebula Franci, Tecchio Mario, Velšček Dominik Avgust, Zulani Battista. Ti pa niso edini partizani, ki so padli na tem območju, zato piše na plošči: «Od mnogih, ki so padli po teh hribih v skupnih borbi za osvoboditev od nacifascizma teh nekaj, ki so tu spominjan ostajajo kot večni simboli miru in prijetljivosti.»

Kako visok pomen so tako v deželi Furlaniji-Juliji krajini kot v Sloveniji pripisali odkritju obeležja, dokazuje tudi navzočnost visokih družbenopolitičnih osebnosti. Italijansko stran so zastopali podpredsednik

(Nadaljevanje na 2 strani)

Il Presidente del consiglio regionale Mario Colli, gli onorevoli Loris Fortuna e Arnaldo Baracetti, Franco Castiglione in rappresentanza della città di Udine e Romano Grimaz sindaco di Faedis in un momento della cerimonia (foto Ado Conti)

INCONTRO PARTIGIANO A CANEBOLA

Il Comitato provinciale dell'A.N.P.I. di Udine continua nelle sue iniziative volte ad onorare i Caduti della guerra di liberazione; questo impegno più che decennale riguarda indistintamente tutti coloro che si sacrificaroni nella lotta contro il nazifascismo, qualunque sia stata la loro lingua, la loro nazionalità, il loro reparto di appartenenza, il loro credo religioso o politico.

Dopo le lapidi e i monumenti cimiteriali di Costalunga, di Bombardir, di San Leonardo, di Matajur, di San Volkango, di San Paolo, di Topolò, di Resia e di Tribil, inaugurati in passato a ricordo di osovani e di garibaldini, di italiani e di sloveni, di friulani e di giuliani, di russi e anche di tedeschi convintisi della necessità di combattere il nazifascismo, quest'anno una cerimonia di onoranze si è svolta a Canebola di Faedis, con la collaborazione dell'amministrazione civica e delle associazioni combattentistiche dello stesso Comune.

Domenica 6 settembre, con una cerimonia unica, alla presenza di oltre duemila convenuti si è proceduto allo scoprimento e alla benedizione di due lapidi che, sulla scalinata antistante la Chiesa e nel Cimitero, ricordano rispettivamente i Caduti della frazione nelle due guerre mondiali e i partigiani, italiani e sloveni, immolati sui monti circostanti durante la guerra di liberazione.

La cerimonia, iniziata con una messa celebrata da don Roberto Borlini, è stata caratterizzata da una grande partecipazione di popolo e di ex partigiani, italiani e sloveni.

(Continua a pag. 2)

Osma Mlada brieza je nakazala nove možnosti za razvoj pobude

Več kot sto otrok je preživel 25 dni v razgibanem okolju - Zadovoljstvo organizatorjev in staršev - Pobuda, ki postaja storitev

CEDAD — Osma »Mlada brieza« je za nami. Na otrocih in mladih, ki so gotovo doživeli to izkušnjo drugače kot mi, je sedaj, da podaja kratko kroniko o svojih dejavnostih. Za študijski center Nedža, ki preraja to kulturno rekreacijsko letovanje že vrsto let, pa je Mlada brieza klub izkušnjam zahtevno delo, saj je treba upoštevati zahteve otrok in torej njihovo osebnost, njihove probleme in težave. To primaša veliko odgovornost tako do otrok kot tudi do njihovih družin, ki nam jih zaupajo, ter ne nazadnje tudi do sirske skupnosti, ki to pobudo podpira.

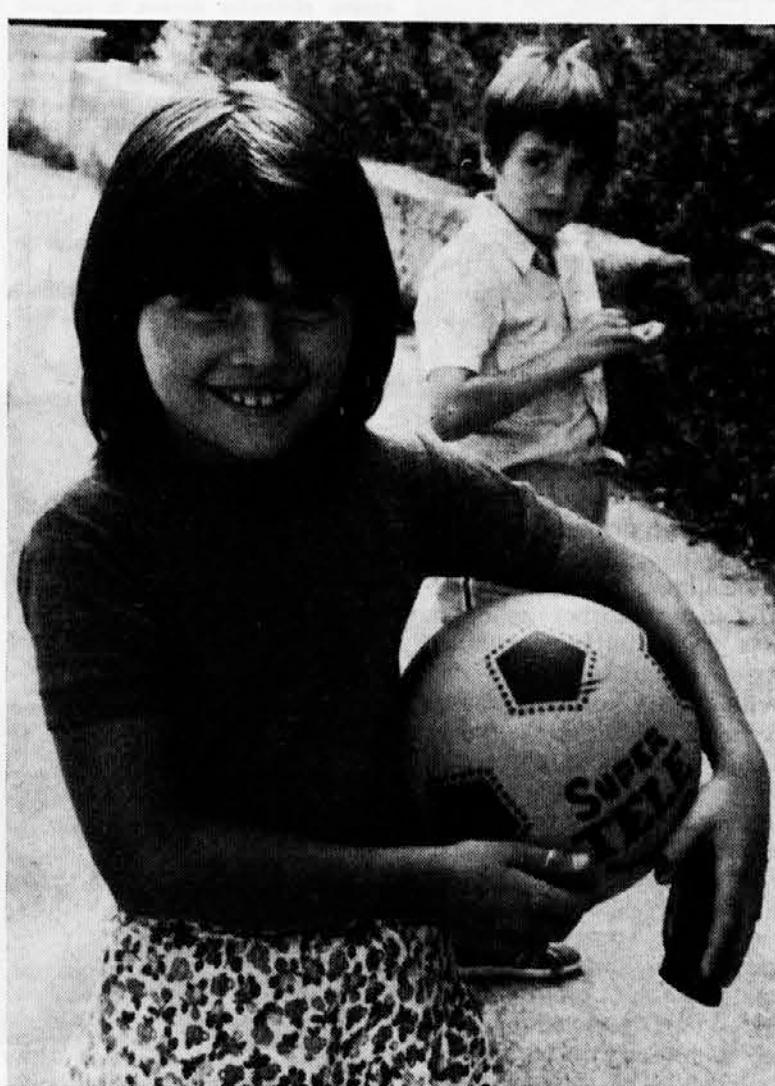
Otroci doživljajo to izkušnjo in ta čas, ki je relativno dolg (25 dni), z vsem svojim bitjem in v okolju, ki je daleč od družinskega, pa naj bo v hribih ali pri morju. Povsod so vključeni v skupnost, kjer je veliko novih medosebnih odnosov. To je pomembna postavka, ki jo je treba z veliko pozornostjo upoštevati pri ugotavljanju uspeha našega potnatega truda. Pri tem ne smemo pozabiti, da je treba vsako individualno izkušnjo ponositi s sto in več, toliko, kot je pač bilo otrok na »Mladi briezi«. Izkušnja kot je »Mlada brieza«, ki se obnavlja že več let, prav gotovo vpliva na osebnost otrok, še posebno ko se ustvari razgibana skupnost, v kateri se postavijo na glavo nekatere družbene navede (kot npr. vsakdanji pogovori v slovenskem narečju). Mnena smo, da se družine zavedajo vsega tega in da upoštevajo nove pobude ter trud: dokaz je vedno večje vpisovanje otrok (posebno letos je bilo po letu 1978 rekordno). Lahko

bi torej rekli, da se je formula Mlada brieza - Barčica moja dobro in dokončno uveljavila.

Seveda moramo mi zaradi tega se izboljšati načrtovanje, predvsem glede metodoloških in didaktičnih prijemanj, ki so bili in bodo ostali v središču naše pozornosti. V vsakem primeru pa lahko trdimo, da je naš načrt eden najbolj zanimivih in: kakovostnih med vsemi. Tih jih uresničujejo slovenske organizacije. Preostalo, tega seveda ni malo, pa bomo morali še preddebati, izpoliti, organizirati in predvideti, kot pač vse, kar je živo tkivo naše slovenske skupnosti. Med drugim so se že letos dobro obnesle nekatere spremembe načrta: »Mlada brieza« se je namreč razdelila na štiri skupine. Ena je bila v Špetru (občinski zavod), druga v Hodiču (osnovne šole), tretja v Dolnjem Tarbilju (hišah) in četrtja, ki je taborila v Čenebole (Fojda) do Kamenice in »Studentskega tabora« v Ankaranu. Uspeh je bil toliko bolj pomemben, ker nakazuje nove operativne možnosti, v katerih se lahko istočasno oblikujejo vodstvene sposobnosti novih oseb in uveljavljajo razpoložljivosti krajevnih uprav.

Mimo utemeljenega subjektivnega zadovoljstva, mislim, da so bili vsi, ki so sodelovali pri »Mladi briezi« (asistenti, vodilno osebje, kuhinjsko osebje in administratorji) posebno zadoščeni, ko so ponovno dokazali, da znajo sprožiti in izpeljati pobudo, ki vedno bolj pridobiva značilnosti »istoriye« za celotno slovensko skupnost v Furlaniji.

PAVEL PETRIČIĆ

IL SIGNIFICATO DI "MLADA BRIEZA,"

L'ottava «Mlada brieza» si è conclusa. Spetta ai bambini ed ai ragazzi che vi hanno partecipato dare una rapida cronaca della loro esperienza estiva, vissuta certamente in modo diverso da quanto chiunque di noi possa raccontare.

Visti da chi li organizza, i soggiorni culturali-ricreativi del Centro Studi Nediža sono programmi non certo facili nonostante l'esperienza acquisita in tanti anni, perché è con i bambini (il loro carattere, i loro problemi, le loro difficoltà) che si opera. Ciò comporta un notevole carico di responsabilità nei loro confronti, verso le famiglie che a noi li affidano e verso la collettività che sostiene l'iniziativa.

I bambini vivono con tutto il loro essere questa esperienza e questo periodo di tempo relativamente prolungato (25 giorni), in condizioni ambientali diverse da quelle familiari sia in montagna che al mare, inseriti in una comunità comunque ricca di situazioni interpersonali nuove. Di questo prima di tutto bisogna tener conto per avere una valutazione obiettiva dei risultati del nostro impegno estivo, tenendo presente che ogni esperienza individuale va moltiplicata per cento e più, per il numero cioè dei ragazzi che hanno partecipato a «Mlada brieza».

Senza dubbio dunque la personalità dei fanciulli non potrà rimanere estranea (soprattutto quando ci troviamo ad una partecipazione rimontata per più anni come accade di regola) alle influenze di una esperienza come questa, nel corso della quale si crea una comunità complessa, in cui alcune convenzioni sociali (per esempio l'uso comune del dialetto sloveno) sono capovolte. Pensiamo che le famiglie siano consapevoli di tutto questo ed apprezzino questo sforzo inedito e quantitativamente rilevante: perciò la conferma, di anno in anno (quest'anno in particolare dopo il 1978), di una partecipazione così numerosa, fa pensare che la formula «Mlada brieza-Barčica moja»

possa considerarsi affermata definitivamente.

Tutto questo impone a noi di studiare i modi per perfezionare il programma, soprattutto per gli aspetti metodologici e didattici che pure sono stati e rimangono al centro della nostra attenzione.

In ogni caso ci pare di poter considerare il nostro programma come uno dei più interessanti e qualificanti fra quelle cui le organizzazioni slovene danno vita.

Il resto, e non è poco, è da discutere, perfezionare, preventire, organizzare, come tutto ciò che è parte vitale della nostra comunità slovena.

Del resto già il 1981 ha visto una evoluzione del programma che ha dato verifiche positive: «Mlada brieza» si è divisa logisticamente in quattro gruppi, uno a S. Pietro al Natisone (collegio comunale), uno a Clodig (scuole elementari), Tribil inferiore (nelle case) e un campeggio da Canebola (Faedis) a Kamenica e al «Študentski tabor» di Ankaran.

Una verifica importante perché suggerisce nuove strade operative e comporta la valorizzazione di capacità direttive di nuove persone e l'utilizzazione della disponibilità delle amministrazioni locali.

Al di là di ogni pur giustificato compiacimento soggettivo, penso valga per quanti hanno collaborato all'ottava «Mlada brieza», assistenti, dirigenti, personale di cucina, amministratori, la soddisfazione di aver confermato ancora una volta la capacità di avviare e portare a termine

SPADOLINI SEGUE I PROBLEMI DEGLI SLOVENI

Con una lettera inviata in data 29 luglio 1981 alla senatrice Gabriella Gherbez, il presidente del Consiglio dei Ministri, sen. Giovanni Spadolini, ha assicurato di seguire con viva attenzione i problemi della Comunità slovena del Friuli - Venezia Giulia. Spadolini pensa di ricevere quanto prima una delegazione per discutere ed avviare a soluzione i suddetti problemi.

un'esperienza che ha sempre più il carattere di «servizio» in favore dell'intera comunità slovena del Friuli.

Paolo Petricig
responsabile del
Centro Studi Nediža

Incontro partigiano

(Continuazione dalla 1^a pag.)

rienze simili e anche catastroficamente molto peggiori — ha detto Colli — è necessario oggi vincere la battaglia della pace, del disarmo convenzionale e atomico, di una rinnovata e più sincera distensione internazionale.

Alla cerimonia — durante la quale gli onori militari ai Caduti sono stati resi da un reparto in armi del 52.o Fanteria «Cacciatori delle Alpi» — sono intervenuti gli onorevoli Fortuna, Colomba, Baracetti, Castiglione, quest'ultimo in rappresentanza anche dell'amministrazione comunale di Udine che aveva inviato il Gonfalone della Città di Udine decorata di M. O. al V.

Obleze na grobniči v Ceneboli, ki sta ga pripravila videmska Zveza partizanov Italije (ANPI) in Združenje zvez borcev Slovenije

Debeli rič: lekcija petja pod drievah. Lucia Costaperaria uči otroke naše domače plesni

V Špetru razprava o razvojnem načrtu

Sestanka so se udeležili predstavniki videmske pokrajinske uprave in upravitelji Gorske skupnosti.

Pred dnevi je bilo na sedežu Gorske skupnosti v Špetru posvetovalno srečanje o razvojnem načrtu. Srečanja so se udeležili, poleg pokrajinskih svetovalcev Melisse, Petriciga in Pelizza tudi številni župani iz Beneške Slovenije in upravitelji Gorske skupnosti. Sestanek je sklical pokrajinski odbornik Marodi, vendar v razpravi se niso mogli dotakniti niti splošnih značilnosti razvojnega načrta, kajti župani in krajevni upravitelji niso imeli dovolj časa na razpolago, da bi lahko prebrali dokument videmske pokrajine.

Sicer pa je poglobljen in tehten referat prebral predsednik Gorske skupnosti Chiuch, vendar je v razpravo poseglo le malo udeležencev in še ti posegi so bili megleni, kot na primer tisti, ki ga je imel čedadski občinski odbornik Strazzolini. Chiuch je

Spomenik padlim partizanom

(Nadaljevanje s 1. strani)

parlementa Loris Fortuna, predsednik deželnega sveta Mario Colli, župan občine Fojde Romano Grimal, predsednik deželnega odbora VZPI - ANPI Federico Vincenti. Nadalje so bili prisotni predsednik SKGZ Boris Race, predsednik teritorialnega odbora SKGZ za videmsko pokrajinijo Viljem Černi, generalni konzul SRJF v Trstu Stefan Cigoj in drugi.

Izvršni svet SR Slovenije je zastopal njegov član Boris Čizmek, z njim pa so bili še predsednik medobčinskega odbora SZDL severno-primorskih občin Vlado Uršič, Bogo Gorjan, predsednik komisije za stike pri republiški konferenci Združenja zvez borcev, Pavle Bojc, član republiškega predsedstva SZDL, delegacijski ZZB iz Tolminja, Nove Gorice, Ajdovščine in drugih primorskih občin.

Spominsko ploščo na pokopališču sta odkrila Loris Fortuna in Stefan Cigoj. Svečanosti je prisostvoval oddelek vojske, navzoč so bile nekaterе občinske uprave s praporji, med katerimi tudi občina Videm.

Trije padli slovenski partizani, katerih imena so na obeležju, so pripadali obveščevalnemu centru devetega korpusa, ki je, kot nam je povedal Edi Kodrič, eden od preživelih borcev tega centra in hkrati njegov poveljnik, doživel 21. marca 1945. leta napad kozakov in italijanskih kolaboracionistov. Okupator je dolgo časa iskal ta center, saj je imel radijsko postajo, ki je oddajala po petkrat na dan. Vzdrževal pa je

stike s severno Italijo in tudi s Švicico. Po blagoslovitvi obeležja, ki jo je opravil domači župnik, je župan iz Fojde Marino Grimal poučaril važnost dobrososediščnih odnosov med Slovenci in Furlani in se toplo zahvalil Sloveniji za pomoč, ki jo je dala tej občini za obnovu med potresom porušenih vasi.

Vlado Uršič, predsednik medobčinske SZDL za severno Primorsko, se je zahvalil pokrajinskemu VZPI-ANPI iz Vidma za sodelovanje pri postavitev obeležja, namenjenega tudi vsem drugim, ki so padli v okolici te vasi.

Ko je govoril o mednarodni napetosti, ki jo povečuje naraščanje militarizma v obeh blokih, in oboroževalni tekmi in pripravi nevronskih bombe, je Uršič omenil strašen nemisel pri tistih nazadnjih delih človeštva, ki se počutijo varnejše, kadar je sod smodnika, na katerem sedijo, večji od sosedovega, pri tem pa oboji pozabljajo na usodno eksplozijo enega samega soda.

Uršič je ob 20-letnici ustanovitve spregovoril o vlogi in moči neuvrščenega gibanja v boju za mir, ki naj ne temelji na oroožju in nasilju, ampak na enakopravnosti in sodelovanju. Dejal je, da se motijo tisti, ki so misili, da bodo lahko podrli tisto, kar je bilo v Jugoslaviji zgrajeno s tolkimi žrtvami in krvjo.

«Mi stojimo trdno pri svojih načelih in čramo moč v Titovih idejah, ki so jih narodi in narodnosti Jugoslavije sprejeli za svoje, črpaemo moč v lastnih silah in pri vseh demokratičnih množicah sveta.»

Ko je govoril o skupinem boju slovenskih in furlanskih partizanov, je dejal, da so si stisnili roko brez predsedkov in jezikovnih ovir, ker jih je družila usodna povezanost idealov svobode, v katerih so zapo-

membro della Presidenza della Z.Z.B. di Slovenia e Andrej Rot Presidente della Z.Z.B. di Tolmin.

E' opportuno ricordare che la cerimonia si è svolta in comitanza della «Bandimica», cioè della festa della «Madonna del Raccolto», che da più secoli si celebra a Canebola nella prima domenica di settembre; in questo modo la Banda della Società Filarmonica di Povoletto, diretta dal maestro Sebastianutto, e il coro I.S.K.R.A. di Bovec, hanno scandito i momenti più salienti della cerimonia e della festa che si è protratta per tutto il giorno.

Federico Vincenti

padene tudi pravice slovenske narodne manjšine.

Predsednik deželne skupščine Mario Colli pa je dejal, da so bili partizanski borcevi nepremagljivi zato, ker so bili oboroženi z idejo osvoboditve. Ljudje teh krajev so sicer govorili različne jezike, vendar so imeli skupno veliko željo, izbojevati mir. Obsodil je skrunjenje partizanskih spomenikov po Furlanjih in nemške napise »še se bomo vrnili«. Tudi in časih, ki so pripeljali do druge svetovne vojne, so se dogajale takšne stvari. Toda mi pravimo tistim, ki to počenjajo, da se nove vojne grozote ne bodo ponovile. To dokazuje tudi zborovanje in Ceneboli. Colli je nato dejal, da razlike ne motijo, da se enotno postavimo po robu ustvarjanju sovraštva med narodi. Danes je odpoved uporabe vojne za reševanje mednarodnih sporov opredeljena in ustavljena, danes je na strani demokracije tudi vojska.

Colli je v sklepnu delu svojega govora zaželet uresničevanje italijansko-jugoslovanskega sporazuma, ki je postavil trdne temelje za miroljubno sodelovanje. Zaželet je, da bi imelo manjšine polne pravice v skladu z notranjimi ureditvami držav, v katerih živijo, in da bi italijanski parlament čimprej ukončil pravice Slovencov in Italijanov v Italiji v skladu z ustavo. Med poglavitev nevarnosti sedanjega časa pa je prisodil nehneno oboroževalno tekmo in ameriško grožnjo z nevronsko bombo, ki sta jo, med drugim, obsodila tudi papež in videmski nadškof.

Na prireditvi je igrala godba na pihala iz Povoletta, zapel pa je moški pevski zbor Iskra iz Bovca.

Pred tem so pri cerkvi odkrili spominsko ploščo z imeni vseh padlih vaščanov v prvi in drugi svetovni vojni.

Trije od petih partizanov, ki so na sliki, posneti 15. marca 1945, so padli v Ceneboli. Zdaj počivajo

IL CHIODO FISSO

Fašistični teroristi so spet oskrnili spominski kamen na Kamenici. Kulturna društva Benečije so prijavili «nezname» vandali karabinirjiem.

IL CHIODO FISSO

EIA EIA ULLALA

WORTWERK

KRATKA KRONAKA MLADE BRIEZE

*Pari dan na Mladi Briezi
Učera san paršla parvi Krat u kolonijo. Kar san paršla niesan tiela
bit zak sem je žudno zdielo justit za
an mesec moja mano an mojga lat
Potle kar san se parvadla mi je bluo pu
no ušec, an zak smo šli na pasegiato.
Smo vedi puno reči. Tiste ki mi je bluo
bij ušec so ble rive zak kar smo jih dal
Kruh so subit skočile uon z uode za ujet
teparve kruh.*

Enrica

Gara di ballo a Clodig dei partecipanti a «Mlada brieza 1981»

GARA DI BALLO

La sera del giovedì 20 agosto a Clodig c'era la gara di ballo dei bambini della colonia di Clodig, in cui partecavamo anche io e Marzia. Prima della gara di ballo c'erano 6 balli di allenamento.

Quando la gara è iniziata io e Marzia cercavamo di fare il nostro meglio e ballava-

mo abbastanza bene e facevamo anche le piroette.

Dopo un po' di balli ci hanno eliminate.

Alla fine dei balli io e Marzia eravamo la coppia più simpatica della gara ed eravamo così contente che ci veniva quasi da piangere.

Enrica

ROŽINCA

U saboto 15 avosta je bla Rožinca. Tela fešta se kliče Rožinca zak se nose zegnavat rože tu cierku.

Jude daržijo tele rože tu hi za jih zažgat de na pride tuča.

An mi otroc od Mlade brie-

*Io a Clodig ho fatto la gara di ballo e ho vinto.
Poi ero stanco e sono andato a dormire.*

Giacomo

INCONTRO CON L'AMMINISTRAZIONE DI GRIMACCO

Giovedì sera, prima della gara di ballo, noi bambini della Mlada brieza abbiamo avuto un incontro con l'amministrazione comunale di Grimacco.

Il sindaco ha detto che non è vero che le pecore di Topolò erano sparite, ma che erano andate al pascolo estivo a Kjuč e così noi non le avevamo viste.

La Lucia ha domandato al sindaco se c'erano mucche a Clodig e il sindaco ha detto che a Clodig non c'erano mucche, ma a Ruchin c'è un allevamento.

Poi un bambino della Mlada brieza, Cristian, ha chiesto se a Topolò c'erano più pecore o abitanti. Allora Renzo, un assessore dell'amministrazione comunale ha risposto che c'erano più pecore.

Dopo un po' mentre si parlava sempre del Comune di Grimacco, Cristian ha chiesto se a Clodig c'erano più persone adesso o tanti anni fa. Il parroco ha risposto che c'erano più persone tanti anni fa di adesso. Difatti c'erano duecentoventitré persone e adesso sono solo centododici.

Alla fine dei discorsi il sindaco, a nome dell'amministrazione comunale, ci ha dato dei regali che abbiamo messo in palio per le varie gare dei giochi.

Pokriveno

Vpisovanje v Mlado Briezo po občinah

Bardo	2
Čedad	16
Fojda	5
Grmek	15
Podbonesec	17
Špeter	23
Sovodnje	4
Srednje	16
Sv. Lenart	12
Tavorjana	7
Tipana	3
Druge občine	19
Skupno	139

A Debeli rtic

Questo è il terzo anno che vengo in colonia al mare a Debeli rtic. Qui al mare mi diverto molto. Quest'anno non siamo nello stesso padiglione come due anni fa. Il padiglione di quest'anno è più in su dell'altro.

Come l'altro anno è venuta la Luigia e la Barbara e tanti altri amici.

Ogni mattina facciamo ginnastica e canto. Lo sloveno lo facciamo al pomeriggio. In spiaggia ci sono molti giochi per divertirci. Spero che andremo anche in gita come tutti gli anni.

Siamo venuti qua il 22 agosto e ripartiremo il 5 di settembre.

Samantha Tuje

Lucia Costaperaria parpravja program s svojo skupino

ZAHVALE

Beneški študijski center Nedija iz Špietra se zahvali vsem tistim, ki so dal svojo kolaboracijon za dobro spejt osmo «Mlado briezo».

Posebno so poskarbili za nas:

- Guerrino, direktor, Ada in Carolina kuharce od špietarskega kamunskega kolegia;
- Teresa, Claire in Loredana, kuharce od škole iz Hlocja;
- Conchita, Elsa in Annunziata, kuharce od vile «Mlada brieza» iz Dolnjega Tarbjja;
- Kuharji od A.C. Valnatisona na Kamenici;
- Šindak an viče-šindak od Špietra, Marinig in Adami;
- Šindak Bonini in garmiška komunska administracion;
- Šindak Crisetig sredenjskega kamuna;
- Gospod Pasquale Gujon iz Matajurja;
- Gospod iz Čanibole;
- Prof. Matteucig iz Napoli;
- Renato Massera di Rifugio Pelizzo na Matajurju;
- tovarišica Rada, pedagoška na Debelem rticu;
- tovarišica Tatjana, glavna sestra na Debelem rticu;
- tovarišica Vesna Čehovinova, od Radia Koper;
- tovariš Abram Apollonio, predstavnik italijanov Istre in Reke;
- tovariš Boris Kralj - predsednik SZDL obalno - kraške regije.

«Via» marcialonghe na Hlocje

Skupina Lenorit so končali svoje dielo: napravili so njih čudovit «spaventa passer»

SMO ŠLI NA MATAJUR

Včeraj, 17 avgusta, dve skupini velikih sta šli na Matajur.

Smo šli gor s širimi avti. Ko smo prišli, smo se usedli v bajto. Potem nam je Bepino predstavil župana (šindaka) iz Špietra in don Gujona. Oni so nam pravili o tistem, kar se godi v Matajurju in tudi v Špetru. Don Gujon nam je povedal zgodovino Matajurja in župan nam je povedal, kaj morajo narediti v Špetru. Ko so oni končali govoriti, je govoril

še Adriano Stulin. On nam je povedal vse tisto, kar so delali na taboru. Potem smo šli ven; vreme je bilo zelo grdo in zunaj je bil mraz. Neki fantje so hoteli iti na «Glavovo» od Matajurja. Smo se ustavili v Škrutovem, da bi videli razstavo (mostra dell'arte). Smo čakali tam pet minut, potem nam niso dali ključa, zato smo šli domov.

Claudio in Rinaldo

LENORIT

Matteucig e le vipere

Un giorno mentre eravamo a Clodig, è venuto a trovarci il professor Matteucig che è originario di Seusa e insegnava zoologia all'Università di Napoli.

Ci siamo radunati nell'aula grande e ci ha parlato dei rettili in generale. Ci ha spiegato la differenza tra la vipera e gli altri rettili.

La differenza principale fra le bische e le vipere è che la testa della vipera è pressapoco triangolare e che unendosi al corpo il collo si stringe e il corpo continua come il collo e va dritto, poi a un certo punto la coda di colpo si restringe.

La bische invece ha la testa rotonda ed è tutt'uno con il corpo che man mano si allunga man mano si restringe. Un'altra differenza tra le vipere e la bische è che la bische fa le uova, alla vipera invece si schiudono nella pancia e fa i piccoli già vivi.

Una curiosità: le bische preferiscono fare le uova in prossimità dei letame perché il letame produce calore e le uova si schiudono prima.

Le vipere sono velenose in quanto quando mordono gli si stringono le vesciche che si trovano fra i denti e il veleno esce da dei denti che si rompono e che ricrescono dopo due giorni.

La vipera vive circa 25 anni e fa i piccoli a due anni. Fa dai 15 ai 25 piccoli all'anno. Il veleno della vipera, se bevuto dalla bocca, non è mortale e anche la vipera quando mangia la sua preda non muore.

Una volta un dottore di cui non ricordiamo il nome per dimostrare che il veleno non fa male l'ha ingerito e da quella volta hanno incominciato a fare ricerche per mettere questa sostanza nelle medicine.

La vipera ha gli occhi come i gatti, invece le bische ce li hanno rotondi.

Sugli occhi hanno una squama che li protegge mentre strisciando attraverso le spine e per questo sembra che i rettili abbiano gli occhi fissi.

La conferenza del prof. Matteucig ci ha interessato molto perché lui ci ha spiegato cose che non sapevamo.

POKRIVE

VISITA ALLA BENECO

Oggi siamo andati a visitare la fabbrica di Plataz con lo scuolabus.

Appena entrami Pio ci ha detto che li fabbricavano racchette per sciare e scarpe da ginnastica.

Le scarpe non le fanno tutte. Loro attaccano solo le suola, il resto lo fanno in Jugoslavia. Per attaccare la suola mettono la scarpa su un piede di ferro, passano la colla, poi premono la scarpa sulla suola e la suola si attacca.

Hanno anche le racchette per sciare.

Prima hanno i tubi di ferro che mettono in una macchina perché li appuntisca. Quando li tirano fuori sono appuntiti ma sporchi. Allora li mettono in un'altra macchina perché li pulisca.

Dopo li mandano in un'altra fabbrica perché li lucidi.

Quando li rimandano mettono la punta e poi l'attaccano con una macchina.

Poi dipingono le racchette e le mettono nel forno ad asciugare. Infine mettono il manico e gli elasticci per tenerle la racchetta.

Prima di andare via un signore ci ha dato la cerbottana, l'adesivo e il poster.

David
Gruppo Kobilce

Okrogla miza z občinsko upravo iz Grmika. Na sliki vidimo otroke Mlade brieze razne konsiljerije in starše

Annunziata, Elsa in Conchita, kuharice od «Mlade brieze». Vidimo jih v vili v Tarbiju par dielu

UNA SERATA DIVERSA

Una sera io e il mio gruppo siamo andati di sera a fare una passeggiata. Ci siamo fermati vicino alla casa alpina. Dopo un po' di tempo che eravamo li, abbiamo visto arrivare a cavallo una signora, le siamo andate incontro, e tutti eccitati le abbiamo chiesto se ci lasciava fare un giro. Lei ce l'ha lasciato fare e ci siamo divertiti un mondo anche perché era la prima volta che andavamo. Quando tutti avevamo fatto un giro a cavallo o due, le abbiamo detto grazie e ci ha dato un appuntamento per le otto. Alle otto siamo andati, abbiamo aspettato un dieci minuti e poi abbiamo deciso di andare a trovarla (sapevamo orientarci per trovarla). Girando per il bosco avevamo paura delle volpi. Abbiamo visto anche una lepre. Dopo tanta strada abbiamo scorto una casa, era proprio la casa che cercavamo. Abbiamo corso e arrivati, subito l'abbiamo salutata e le abbiamo detto perché eravamo andate da lei: perché non veniva e volevamo fare un giro a cavallo. Lei come sempre è stata gentile. Questa volta però siamo andati più forte ed era più eccitante.

Oltre la cavalla c'era la cavallina, lei si chiamava Heidi, la piccola Berna. Abbiamo ca valcato quasi fino alle nove, poi ringraziando tanto di tutto siamo andati a casa ma invece di tornare per il bosco siamo tornati per la strada

Barbara - Čebule

Licej v Kopru

Včeri ja san šu na gito na dan liceo. Kada sen pršu, dritrice nas je pejala ou no stanco, ker so bli tri plat dolči an kozarci ou kafe. Zad smo šli ou aule.

Edi

Vesela skupina beneških deklet, ki se je slikala na Kamenici. Tiziana, Liana, Nicole, Dolores in Lara.

Okroga miza v Rifugio Pelizzo na Matajurje: skupina Krošnjarju in «veliki» iz Tarbija poslušajo gospoda Gujona, sindaka Mariniča in Renata Massera, ki jim pravijo od turističnega, istoričnega in ekonomskoga pomiena te nargoršega brega Benečije

Skupina «Krošnjarju» parhaja na Kamenico ob koncu pohoda od Čenjebole

PRAZNIK NA KAMENICI

Potle ki smo se puno predajal za narest preparative za senjan gu na Kamenic, finalmente je paršu tist dan, ki smo tkaj čakal. Takuo ki smo paršli gor na Kamenico, smo začel klast na mest mize, kandreje an adobuvat palko. Takuo ki smo končal, so začele igre: smo letal tu žakljih, smo vleklji varco; buj pozno smo začel runat balete an šenete. Kar smo finil, smo šli jest tu kioske, potem smo šli se griet cja h kresu, potem, zak je bluo mraz, smo se varnil v Tarbij an smo šli jest tu vilo Mlada brieza, potem, namest iti spat, smo šli tu druge kambre runat konfužjon.

LAHKO NOČ

Mi to kamero mamo dnaa, ke se kliče Giuliano an prave, de mo plaža na asistente, ke se kliče Sandra. Vsoko noč je die: «Jutre te man guarit», ma je ne prav neč. Kor Zampa zapre luč, Giuliano, o tej ke ga kličejo, Furia, začene skaket na pastejo an ueče: «Sandra je ma, Sandra je mal!» Kor dan drug, ke se kliče Gianni, mo die: «Sandra je ma, se aženemo na devet avošta», an se zajez. Zvečer Furia če nimer poljubček od lahko noč taz vseh asistentah, an če mo ne dajo, an jen vpraša, dok mo ga dajo. Fabrizio Zvezde

Včeraj smo šli z ladio v Piran

Ob 13. uri je prišla ladjica na Debeli rtič in vsi večji otroci smo se vkrcali nanjo.

Najlepša reč, ki sem jo videl v Piranu, so bile stare hiše, ki smo jih videli z zvonika cerkve, ki je bolj visok kot druge hiše v Piranu.

Francesco
Med potjo smo peli vse pesnice od Mlade brieze.

Simone
Šli smo okoli po mestu, kupili smo darila in smo šli gledat trdnjava.

Nadia
Ko smo prišli, smo jedli sladoled. Potem smo šli na zvonik. Ko smo prišli dol, smo šli na trdnjavu. Potem smo se vrnili v pristanišče, smo snedli še en sladoled in smo se vrnili v kolonijo.

Roberto
Je bilo lepše kot lani. Smo peli in smo videli zvonik. Morje je bilo čisto.

Barbara
Včeraj smo šli v Piran, ki je lepo mesto. Šli smo na trg in potem smo šli gledat mesto.

Edi
V Piranu smo obiskali stari grad in smo gledali obalo in luko.

Stefano
Z barčice smo videli globoko morje in mnogo galebov. Ko smo se vrnili, smo bili vsi veseli.

Fabiano
Ko smo prišli, smo jedli sladoled, nato smo šli kupit oglice. Šli smo gledat Piran, videli smo veliko obzidje. Ko smo se vrnili, smo šli takoj v sobo.

Maurizio
Miriam, Claudia an Farbrizio

Od Črnega vrha do Matajurja

Donas za začet lepou zornado smo ustal oku nih štierih-petih, anta kar smo spravili lepou naše tende, ono ne šeste, smo se pobral an smo se napotil prout Stupce.

Smo šli dol pu nieki staz, ki je bla takuo starma, de mank an krat usak smo se splazil. Noge nam niso malomanj vic daržale, kar smo paršli v Stupco, oku no sedme, smo gledal ušafat no oštarijo odpoto, ma se vid, de so nas čakal, anta za tiste so šli v ferje. Smo takuo slavo ostal gor na tole, de namist frušhat smo kosił o sedmi ur, na tašče. Kar smo se fajno najdali, smo gledal ušafat pa kajšnega, de nam povie, kod je staza za iti v Pocero. Smo ušafal nieko staro ženo, ki, takuo ki smo jo poprašal, kar smo muorli, vsa zastrašena nam je parvo jala, de smo naunni, an potle nam je pa poviedala, kod smo bli ušafal tolo stazo. Smo jo takuo sibit ušafal, de smo muorli iti gor po briegu ta met host, brez viedet, kod smo hodil. Od osme do pudan smo hodil gor po telim briegu, krt še sonca se nje vidlo, an lohno pruza tal se nismo puno utrudil. Takuo ki sam že jala, opudan smo vajdli v Pocero an tudi tle smo ušafal no fajno šorprež: je biu an bar, ki je biu zapart! Ku deb na manako, še nedieja je, takuc de še či je bla kajšna butiga, še tista je bla zaparta! Smo se informal, či at oku je bla kajšna druga oštarijo anta so nas pošči v Gorenj Mersin. Kar smo gor paršli, smo ušafal an tle oštarijo zaparto! Manku kandreje so ble uane, takuo de smo se no malo odpočil, an šuolne dol snel za potofreškat. Na viem, kuo je ratalo, de smo zaviedli, de je bla na fiašketerija at oku, krt so prodajal an za jest. Alora Napo an Adriano so se pobral an so šli kupavat blaguo, tenčas k medruz smo šele počival. Pu ure buj pozno so nas paršli klicat za iti jest, krt so parkejal blaguo. Marko je biu takuo trudan, de se mu nie dalo še škarpone zavezat, an tkaj je noreu, dok nie na tal fleutu ku an salam!

Kar se je vse ustrojilo, smo šli po jest. Oku nih treh smo se pobral nazaj. Smo hodil, hodil an hodil, dok ni smo paršli na koncu brega (Pas-sos Hlevizza)! Smo bli takuo radi, de namist po-

čivat smo začel skakat an znorevat. Pu urce buj pozno smo se nazaj inkaminal pu nieki staz, ki je bla nar buj pametna, ki donas smo ušafal, an o ni peti ur smo vajdli pa v Matajur. An tle smo se odpocil, dok nam niso poazal, kod smo muorli nastavlj našo tendopoli.

Kar smo še tu nardil, smo muorli, brez se umit, an nič, skarbet za iti jest gor v Rifugio, zak gospodar je biu trudan an je jau, de pied bo-mo večerjal, buj rad bo.

Duon po pot smo tudi piel an kar smo paršli tu našo tendopoli... duje meu vic vojo se umivat? Anta še je nieki marzlielo!

Smo šli naglih spati an mislem, de obedan se na zbudu du jutre zguoda!

Lahko nuoc usiem!

Patrizia

Proposte per il futuro

Je to peto leto, ki gremo na Debeli rtič, an je to peto volto, ki gremo v Koper. Ormai Koper ga poznamo lieču Tarbij. An tolo leto smo kupil majce an adidaske, mislimo, de prodajalke nas poznaže že lepou. S tuolim bota zastopili, ki je ura za kambiat no malo reči.

Mi drugo leto bomo paršli tle za dielat asistent an se troštamo, de organizacija od «Barčica moja» bo drugač, kakor je bluo za «Mlado briezo». Mi, skupina od Krošnjarju, tle leto smo se rompili, zaki smo bili sami tu Kempingu. Bi bluo buj lepo, de skupina je bla kontinualna iti oku po obali za videt nove prestore, nove vasi, nove ljudi. Tale more bit adna od «propost» za dru-

Maurizio an Marina

La gara di pittura

Qualche giorno fa c'è stata la gara di pittura della Mlada brieza; c'erano tanti partecipanti, fra i quali bambini piccoli. Anche io ho partecipato, assieme a Tiziana.

Abbiamo fatto un disegno abbastanza carino, in primo piano aveva una costa con delle palme, il mare e il sole nella fase del tramonto che infuocava il mare e il cielo. Io e Tiziana eravamo sicure di non vincere e di arrivare al massimo verso il sesto posto, invece, inaspettatamente, la sera stessa comunicarono i vincitori. Al primo posto siamo arrivate proprio Tiziana ed io; come premio ricevemmo una scatola di cioccolatini che, come previsto, sparirono presto.

Monica

Lov na zaklad

3. septemberja je bila «Caccia al tesoro». Tela igra je bla organizana od te velikih s kolonje Barčica moja. An ist sem organizala dno «Caccia al tesoro» za te male od Špietra.

Z Dolores, Sonio an Gioriom sem pripravila biljet dva dni pred igro, kar je bluo malo garduo. Takuo smo organizal vse prestore za skrit biljet, so bli sedem. Za te male smo pensal, de je buojš pripravit vse na plaži. Tako 3. septembra ob 2. po-pudan «Caccia al tesoro» je začela an mi smo bli veseli. Pu ure potle te mali so dobili zaklad z biškoti, čokolado, koka-kolo. Mi smo bili buj veseli ku oni.

Eliana

Fabrike v Izoli

Včeraj smo šli tu Izolo s koriero. Smo mel iti ledat dvi fabrike. Mi, ke smo veliki, smo mel iti gledat fabriko od ladjah, tist mikani so meli ti gledat fabriko ad igrash. Kor smo reval mi, ke smo veliki, smo šli tu fabriko ad igrash an te mikani tu fabriko od ladjah. Smo šli vsej gledat fabriko. Zad so paršli te mikani an mi smo šli vizitati fabriko ad ladjah an zad smo peršli nazaj an smo čakal te mikane. Ko so reval, smo partil.

Miriam, Claudia an Farbrizio

Oggi c'è stata la caccia al tesoro Elena ha trovato la via e io il tesoro

Davide

Slike od letošnje Kamenice

Na zgornji sliki folklorna skupina iz Šentviške gore (Slovenija) pleše na Kamenici. Spodaj Tonca Ponediščak (Luciano Chiabudini) se je predstavil na Kamenici s svojim programom s katerim je zadovoljil in razveselil vse ljudi.

Prijatelj Guido
prijetelju Pavlu
v spomin ob prvi obletnici
njega smrti

Samo štjerinpetdeset let imeu je Pauli, prijetelj moj, kadar zapustiu je ta svet in več nikdar ne bo z menoj.

Zvonovi žalostno zvonili od Cedada gor do Kosce, so ljudje glasno molili, ko nesli na grob so rožce, Dol na Krajc bo luč svetila, kjer sma skup se norčevala, kar bo voja Božja mila, boma skupaj počivala.

Ko Svet Petar odpre vrata, duša tvoja bo živila in molil bojo za tata sin Ermano in Manuela Mandi Pauli, bratrac moj, ti ne prideš več nazaj, jast pa bom prijetelj tvoj tle na svetu in »tam u tim kraj«.

22.9.1980

22.9.1981

DREKA - IPPLIS - VIDEM

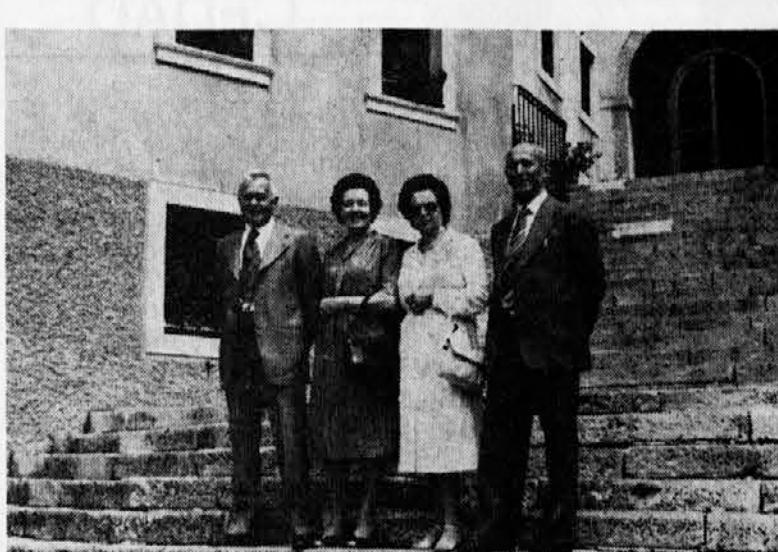
Praznovali so 35 letskupnega življjenja

Tele pretekle tjedne se je puno govorilo o žembah, o porokah, o novičih, o vič al manj velikih ojeteh. Govorilo se je tudi, da današnji sv. zakoni njeso takuo trdni, kot so bli ankrat, zato se ljudje že čudijo, kadar vidijo, da grejo »noviči» po 25-30-35 in 50 letih skupnega življjenja spet zbrano in pošteno pred oltar in gih s tako ljubezni, kot na prvi dan svoje mladostne poroke spet z zvestobo ponovijo svoj »Ja« eden drugemu. Kakuo je tuo lepou u današnjem cajtu, ko se zgublja vjera u trdnost in vrjednost družine.

Dva para tajnih novičov, ki so po 35. letih skupnega življjenja spet zvesto ponovili svoj »Ja« smo imeli v Dreki. Trusgnach Antonio (Toni - Bepič) — Pevcu iz Trusnjega in Margherita Trusgnach Bagonova iz Petanj, Zorka Namor — Buljarjeva in Toni Trinco — Zajcev, oba iz Trinka so se poročili na isti dan: 27.7.'46. leta. Praznovali so 35. letnico skupnega življjenja na Stari Gori, kjer so jih častili sinovi, hčerke in navuodje.

Njih skupna življenska pot ni bla lahka, obo moža sta djelala u belgijanskih minierah, a u križih in težavah se je med njimi ljubezan še bulj utardila in pomerala.

Toni - Bepič in Margherita živita v Ipplisu, Zorka in Toni pa v Vidmu. V imenu uredništva in vseh bralcev »Novega Matajurja« jim želimo še puno in puno let skupnega življjenja.

A Frascati un convegno sull'educazione plurilingue

Nei giorni 12, 13 e 14 ottobre p.v. avrà luogo presso il Centro Europeo dell'Educazione, presso la sede di Villa Falconieri di Frascati, un seminario sull'educazione plurilingue in Italia.

Il seminario è organizzato da un comitato scientifico presieduto da Aldo Visalberghi e di cui fanno parte Tullio De Mauro, Renzo Titone e Pietro Ardizzone.

Nella ristretta rosa dei relatori, svolgerà una sua relazione, sul tema «Il bilinguismo e le popolazioni di lingua slovena nel Friuli - Venezia Giulia», la prof. Živa Gruden Crisetig, direttore dell'Istituto per l'Istruzione slovena di Cividale.

Numerose le associazioni invitare, fra cui l'AIDLCM, Italia Nostra, ecc. L'importante

iniziativa avrà carattere ufficiale perché il CEDE (Centro Europeo dell'Educazione) opera nell'ambito del Ministero della Pubblica Istruzione.

Na Vrsnem pri Kobaridu so v nedeljo 20. septembra odkrili spomenik - doprsni kip priljubljenemu slovenskemu pesniku Simonu Gregorčiču. O tej važni manifestaciji bomo pisali več čez 15 dni.

VALLI DEL NATISONE

La 2^a Commissione della Comunità al lavoro

Giovedì 10 settembre si è tenuta presso la sede della Comunità Montana una riunione della 2.a Commissione assembleare.

Nel corso della riunione presieduta da Blasetig (PCI) è stato eletto il vicepresidente Biasizzo (DC) e si è affrontato un primo programma dei lavori: una serie di

riunioni con i tecnici della Comunità e contatti con le amministrazioni comunali per acquisire i dati necessari ad una serie programmazione. I Comuni sono stati invitati inoltre a presentare progetti di massima ed indicazioni di spesa per la realizzazione del 3 programma straordinario di opere (630 milioni).

Dopo 31 anni ha fatto visita a S. Pietro al Natisone Giovanni Venturini, Guštinčju, attualmente residente in Canada. E' tornato per festeggiare il 50. con la sua classe e nella foto lo vediamo all'Hotel Natisone con l'inseparabile amico di un tempo, il prof. Paolo Petricig (a destra). Fra i due c'è stato un lungo scambio di ricordi comuni. Giovanni (ora Johnny) in Canada alleva cavalli e cani e partecipa a varie gare e manifestazioni. La famiglia del Guštinčju era composta di contadini: il padre, Eligio, fece parte del «Fronte Democratico degli Sloveni» e nella sua casa — stando ai ricordi di Giovanni — si svolsero diverse riunioni con Mario Cont ed altri, nell'epoca più difficile del dopoguerra. Tutti i fratelli, Giovanni, Valentino e Walter sono ora in Canada.

PIŠE PETAR MATAJURAC

III. Kmet buj močjan kot hudič

«Arzjezu si ga in sada leti damu. Jih bom še jest ču use te preklete od njega, kadar se varnem, zak sma ga nadlegovala, kadar je počivu.» mu je odgovoril kumet.

Zluodi je šele težku sapu in spet se je oglasu kumet: «Vajo si zgubiu, pusti me, da bom fraj hodu po tvoji globočini».

Zluodi bi ne biu zluodi, če bi ne hitro ozdraveu in ta je biu pravi zluodij, ker je hitro ozdraveu. Kot da bi ga biu z iglo piknu u rit, je skočnu pokoncu, ku de bi mu ne bluo nič, pokazu kumetu figo pod nuosam in zarju: «Kaj misliš, da se pustim takuo lahko premagat? Jest morem narest reči, da ti jih ne moreš še sanjat ne».

«Ki moreš ti, da jest ne morem? ga izzivalno vpraša kumet.

«Na!» je jau. Skoču pred debelo buku, ki je rasla na začetku hosti, jo objeu in veru.

«Na, nared ki tajnega pa ti sada!» je pogledu kumeta naravnost v oči.

«In jest, da ne morem ki tajnega, a? Sada ti pokažem, kaj morem in znam!»

Kumet je povljketu iz visoke smrjeke debelo lazo, potem drugo iz visokega bjelega gabra, trečjo iz bjelega jese na jih začeu štulit med sabo. Parvi konac je parpe za debelo smrjeke in z drugim koncam je šu pod hostjo naprej. Mimo gredje je dobiti še laze in jo štulu naprej.

«Kaj boš djelu? Kaj misliš nardit?» ga zaskarbjeno upraša zluodij.

«Jest se ne bom še parpravju ne, za verit samuo no drevuo. Sada pasan z lazo okov in okov hosti, jo zvezem, jo stisnem in verijem uso host hnudu».

«Ne, u imemu mojih bratru, tauženitristodevetdeset hudičju te prosim, da pustiš host par mjeru, čene me Lucifer ščed. On hod tle počivat, kadar je trudan, tle u tole host se hod hludit, kadar mu je pregorkuo al pa kadar ga razjezojo u paklu. Mene me je postavu za varuha, da mu jo varjem, da se mu jo ne obedan dotakne. Po drugi strani jo imam rad tudi jest, ker mi lepou služi. Skrijem se za debele drevesa in opazujem, gledam ljudi, ki se bližajo moji globočini. Oni me vidijo, samuo kadar čjem, jest pa vidim vse. Pusti host par mjeru!»

«Potle pa bo zadost, si zgubiu vajo!»

«Ne še. Me muoraš zastopit, da mi ni usedno pustit tle notar človek. Rad sem sam in bi ne želevu, da mi pride kajšan štrjene mješat. Če pa me premagaš še u zadnji provi, te pustim usedno, da se boš fraj sprehabu tle tode.»

«Nu, naj bo, a zadnja, ker se mi mudi damu!» je nestropno zagodarnjau kumet in pouprašu: «Kajna prova pa bo sada?»

Zluodij se je znajdu u rokah željezni drog (štanga). «Tisti, ki jo varže buj delec, tisti udobil!» je jau zluodij.

«Dobro takuo. Stojim.» se oglasi kumet.

«Kduo začne parvi?» upraša zluodij.

«Si vse ti začeu parvi, začni še tole», predlaga kumet.

«Pa naj bo.» Zluodij prime štango, ki je pezala 30 kg. in jo zapodi z vso silo. Štanga pluje in pluje in luft. Kadar se je obarnila nazaj pruoti tlem, je bla takuo visoko, da je zgledala buj maj-

hana ku zob od grabij. Kadar je padla na tla, je šla uss u zemjo.

«Uzami jo uon!» je kuazu kumet zluodju.

«Ne, uzamijo til!» se je uparu zluodij.

«Ti si jo imeu čedno in jest jo čjem imeti čedno, sicer naredi kar čješ. Kadar jo varžem jest, ne boš imeu kaj več pulit.»

Kumet je začeu hoditi okuole štange.

«Kaj boš pa sada djelu? Kaj plešeš brez muzike?»

«Sada jo primem in jo varžem. Plula bo čez devet dežel in pade naravnost na paklenske vrata!»

«Oh, ne, za voljo Božjo. Glih te parvi tedian so naridle nove in štanga jih razbije, potem mi jih stor Lucifer mene strojiti. Po drugi strani pa Štanga ni moja. Posodu mi jo je neki kumet iz Dolenje vasi. Če mu jo ne varnem, me bo kleu.»

«Sada pa si zgubu, sigurno si zgubu, če kličeš Boga na pomuoč.»

«Eh, kaj čješ? Sila kola lomil!»

«Potem se bom lahko sprehabu po tvoji globočini in ne boš nikdar vič nadlejavu?»

«Lahko se boš sprehabu in mene ne boš vič videu. Pa usedno, sada, ki sem se zmislu, bi te biu lahko preomagu u eni reči, pa kar je je. Ormai sem dan besjedo in moja besjeda darži, njesam ku adni možje, ki se imajo za poštene, da so besjeda mož, u resnici pa so figure.»

«Nu poslušajmo, u kajšni stvari bi me biu preomagu?»

«U letanj!»

«Ahaha.» se zasmeje kumet in u tisem momentu je zagledu, da se jim počasi bliža te duji zajac.

«U letanj pa bi biu še prej zgubu in ti dam hitro provo. Ne samuo, da zgubiš pruoti mene, ti zgubiš še pruoti mojmu nečaku, na-vuodu, ki se je glih velegu!»

«Nu, ne stuoj kozlat neumostil! Kje pa je tvoj na-vuod?»

«Samuo zazvižem in bo hitro tle. Ti bodi parpravjen, ker se ne bo ustavju, kadar pride kar leti za njim!»

«Kumet zazvižge in zajac, ki je biu že zlo blizu, se je prestrašu, da je štignu ku strjela mimo kumeta in zluodja. Zluodji teče za njim, da se je lomilo po garmovju in po hosti.»

«Čez pou ure se zluodij varne nazaj ves krvav, z razbitim nuosam.»

«Al si do teku, al pa preteku? podraži Kumet zluodja.»

«Ni bluo mogoče. Je leteu hitro, da muora bit sada že na koncu sveta. Ankrat sem biu že blizu njega, pa mi je sfarknu za njeko bukujo in jest sem zateceu pa naravnost z nuosam u drjeu. Tam sem obležu kajšnih petnajst minut, dokjer njesam spet paršu h sebe. Ste rjes močna sorta vi, se je žalostno podlužu zluodij in zginu, da ga kumet ni nikdar potem vič videu.»

«Tisti dan so jedli u kumetovali družini mesuo, ker je postreju puno dujačine. Przapru od tistega dne jim ni vič manjkal mesuo, ker je imeu kumet odparto pot u bogat lovišče, u zluodjovo globočino.»

«Takuo je biu kumet buj močjan kot hudič, a kdo bi biu mislu, da se pusti hudič takuo lahko imjet za norca! A kaj čjete, se vidi, da je biu tist prav an ubuo zluodij.»

Vas pozdravja Vaš Petar Matajurac

KAJ SE JE ZGODILO PO NAŠIH DOLINAH

Praznovali so 60 let svojega življenja

Bila je sobota 1. avgusta, ko so se zbrali skupaj tisti, ki so se rodili leta 1921: željezna klaša! So tisti, ki so dobili nahrnji krst, krst v ognju druge velike ujejske. Zbrali so se može in žene od štirih kamunov: Dreka, Srednje, Grmek in Sv. Lenart, da bi obudili spomine njih mlađih let in sklenili, da še naprej ostanejo željezna klaša.

Po jutarnjem sprehanju po Benečiji, so pokleknili ob maši pred starogorsko Matero Božjo, da bi prosili za odpustek grehov, ker obeden izmed ljudi na svetu ni brez greha. Beneško pomočnico na Stari Gori so prosili tudi za zdravje, da bi se lahko še puno let srečavali.

Dobro večerjo so imeli v Dolnjah, blizu Prapotnegra. Za veselje in dobro razpoloženje je poskarbjela Ližova harmonika iz Petjaga, ki jo je kuražno an brez naveličnosti raztegavu.

Upamo, da je starogorska Mati Božja, kjer je bla posneta tale slika, uslušala njih prošnje in gnade. Da bi se hujetu in še druga ljeta srečevali na takuo veselih večerjih jim želimo tudi mi iz celega srca.

preživeu na ruski fronti, ob kapitulaciji Italije, 8. septembra 1943 pa je bio u Napoli. Od dol je paršu par nogah damu in muoru je nucat vso njega modruost, da ni padu u njemške roke.

Da je bio modar an sposoban človek so zastopili tudi njega te višji par sudatah. Hitro so ga povičali u sergenta. Njekaj cajta je bio tudi za konseljira u garniškim kamunu. Njega pogreb je bio pri Sv. Štoblanku u pandejak 14. septembra, ob petih popoldne. Čeprav je bio delovni dan, ga je spremjalno puno ljudi k zadnjemu počitku.

Naj gre žalostni družini naša iskrena tolažba.

Na pobudo društva «Rečan» Podlak počaščena kot narbuj čedna vas

Kulturno društvo «Rečan» iz Ljes organizira dostkrat zlo pametne in simpatične reči. Adna od takih je bla ljetos v Podlaku, kjer smo se puno od nas zbral in veselo zapiel. Zaradi daža, je bla ljepa fešta v začetku no malo vederbana, in vasnjani so bli že obupali dokjer nješo zagledali debelo luno za Humam. Začela je takuo fešta. Ettore je peku pod ple-

ham klobasicice. Vina nje manjkalo in zato smo se preca zagrel in še kajšno zapestal.

Je ries da je Podlak zlo čedna vas, ljepa an parjundna, ma moremo rec da je kumi udobila pred Zverincam (ki ima tudi dve vie «ulice» via Jakop in via Lazar), Seucam in usieh družih vaseh garniškega komuna. Vasnjanji iz Podlak se zahvalijo vsemi tistim ki so s svojo prisotnostjo razveselili vas in jih čakajo za veliko «cagagnato» kar bo kostanj.

KLODIČ

U soboto 12. septembra sta se poročila v cerkvi na Ljehu Jole Marinig - Maudarnjakova po domače iz Hločja (Ville di mezzo) in Bresciani Pietro iz Gorice. Mladinci iz «hiš» so ji napravili pru ljep purton. Novičam čestitamo.

GORENJE BARDO

V soboto 5. septembra sta se poročila v cerkvi na Ljehu Gabriella Craghil - Kozarjuova po domače iz Gorenjega Barja in Walter Bevilacqua iz Klenja. Mladi par je šu na majhano operacion, ki mu je od začetka šla lepoto, potle so nastale komplikacije, ki so ga spravili v prerano smart. Bio je zvijest bralec in narodnik Novega Matajurja, bio je naš priatelj in zato bo puno manjku.

Njega pogreb je bio u Kocici, v torak 15. septembra. Naj gre žalostni družini naša srčna tolažba.

Nuna Pekna, vas čakamo na cilju, na traguardu 100!

SV. LENART

POŠTAK - DOLENJANE
Umaru je Lucijan Mlinarju

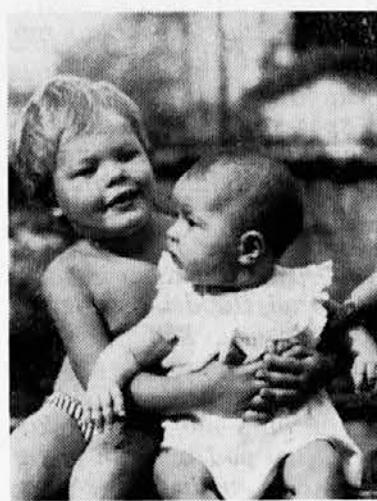
U nedeljo 13. septembra je po operacionu umaru u Milanu Oviszach Lucijan Mlinarju iz Poštaka, ki je živeu s svojo družino u Dolenjanah. Imeu je 56 let.

Rajnik Lucijan je bio pono poznan po vseh vaseh, posebno pa v Rečanski dolini. U Milan je šu na majhano operacion, ki mu je od začetka šla lepoto, potle so nastale komplikacije, ki so ga spravili v prerano smart. Bio je zvijest bralec in narodnik Novega Matajurja, bio je naš priatelj in zato bo puno manjku.

Njega pogreb je bio u Kocici, v torak 15. septembra. Naj gre žalostni družini naša srčna tolažba.

Dve «rožice» iz Dolenje Merse

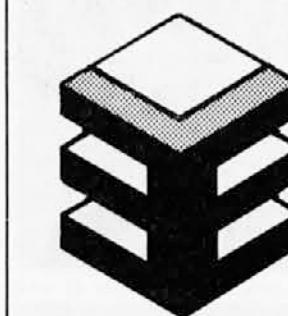
Dva lepa, majhana otroka, ki sta kot dve lepe rožice v vrtu, sta iz Staničeve korenine, iz Dolenje Merse. Sevjede da sta takuo lepa je pomagau tud njih tata - Giovanni Specogna iz Podboneasca, srečna mama pa je Tiziana Stanig. Na fotografiji vidimo, da Matteo, ki ima sada 2 let an osam mjesecu, darži s ponosom blizu sebe

sestrico Valentino, ki ima 7 mjescev.

Na tele ljepe rožice nista ponosna samou mlada mama in tata, pač pa tudi nova Ida in novo Roberto, narbujo pa stara — mati Virginia.

Matteju in Valentini naj gredo naše narbujoše voščila za zdravje in srečo v ži-

edilvalli

di DORGNACH RINO & C. s.n.c.

SV. LENART - Tel. 0432 - 723010

Stalna razstava

Esposizione permanente

CEMUR - S. LEONARDO

Vendita materiali per l'edilizia
Prodaja gradbenega materiala

Dante je imeu 9 hčer in deseti se mu je rodil sin.

Z ženo Tonino sta vse zredila z ljubezni do naše zemje in do našega jezika. Vsi njega otroci žive po svetu, a vsi so paršli mu dajat zadnje slavo, u petek 11. septembra na Čepeški britof, kjer bo počivu venčno življenje. Ohranili ga bomo v ljepim spominu, ženi Tonini, hčeram, sinu in žlahti naj gre naša tolažba.

SOVODNJE

POLAVA

Umaru je naš Dante

U torak 8. septembra je po dugem tarpljenju umaru u videmskem špitalu Dante Massera - Loškin iz Polave. Imeu je 80 let.

Zalostna novica se je raznesla hitro kot blisk po vseh naših dolinah, koder je bio Dante poznan, priljubljen in spoštovan, kjer je bio Dante, je bluo veselje in smeh. Ljudje so uživali ga poslušat, ko jih je pravu debele in drobne in jih je imeu tarkaj zabranih, da mu nješo nikdar zmanjkale. Bio je inteligenčen, bistroumen mož. Njega beseda je štjela, je puno zaledila tudi kadar je bio komunski konseilir. Zmjeraj je imeu parpravljeno besedo za «batuto». Znu je pametno in modro odgovorit. Z besedo ni ostu obdenemu dužan in je marskajšemu šobacu lepoto zatakn usta.

Dante je imeu puno žlahete in prijateljev po vseh dolinah in je bio zmjeraj vabjen na ojcete, kadar so se ženili. Ce se je kajšan branu za iti na ojcem, kadar so ga vabili, so ga hitro prepricali s temi besedami: «Pridi, pač, pridi, ker pride tudi Dante!». Po teh besedah je vsak sparjeu vabilo, ker je vjedeu, da se bo vse veselilo in smejal.

Dante je bio »strah« za tiste, ki so »branili« novičam

na portonu: ga ni bluo buojošega za prelomljat besede. «Mu ne pride pruot ne Buoh ne zluodi!» je jau ankrat a dan na portonu od noviču u garniškim komunu.

Ce so se kje pogovarjali šuolani ljudje o Dantu Alighieriju, je vsakemu našemu človeku, ki jih je poslušuš, šla hitro miseu u Polavo, ker je bio za nas Dante samuo on, Dante Loških.

SREDNJE

OBLICA

V torak 8. septembra se je rodila v čedajskem špitalu ljepa čičica ki se kliče Maria. Srečna mama je Marcellina Chiuch iz Hrastovjege tata pa Amedeo Saligo iz Oblice.

Maria je dobila na svetu sestrico, ki se kliče Anna. Obiema želmo vse dobro in puno veselja v življenju.

DOL. TARBI/PRESERJE

Poročila sta se Lucia Durjava in Renato Simoncig oba iz istega komuna. Ljepa poroka je bla v soboto 5. septembra popoldne pri ljepi cerkvici Sv. Miklavža. Lucia, ki je Duriavova iz Dol. Tarbi, je kamunski konsilir minorance, Renato, ki je Fermont iz Preserja djela kot arhitekt. Mladi par bo živeu v Čedadu. Želmo jim vse dobro v skupnem življenju.

PODSRIEDNJE / DOL. TARBI

V soboto 12. septembra sta se poročila v cerkvi Sv. Miklavža Milena Duriavig Drejčova iz Dolnjega Tarbi, ki je Luigi Postregna Kozličiu iz Podsriednjega. Luigi je komunski konsilir v sredenski občini, Milena pa djela kot infirmiera v čedajskem špitalu. Mlademu paru, ki bo živeu v Podsriedniem želmo use dobro v skupnem življenju.

ČEDAD

Zadnjo soboto vošta sta se poročila u Grupiniane Palmira Vogrig in Luigino Turco iz Latisane.

Palmira, ki že vic ljet živi z družino v Čedadu je zadnja hči Tilia Flipsevog in Matilde Tuostove iz Platca. Že kar Palmira je bila majhana se je družina preselila prej v Klodič potem pa v Čedad kjer je poznana za dobro gubanco. Mlademu paru, ki bo živeu v Čedadu želimo vse najboljše v skupnem življenju.

GRMEK

LOMBAJ

Za venčno nas je zapustu Stefan Korantu

U nedeljo 13. septembra predpudne je zvon od Sv. Štoblanka naznanu ljudem žalostno novico, da je u jutranjih urah umaru u čedaj-